

KOMISJON

KOMISJONI OTSUS,

6. detsember 2006,

Belgia poolt lennukitööstusele antud uurimis- ja arendusabi kohta

(teatavaks tehtud numbri K(2006) 5792 all)

(Ainult prantsus- ja hollandikeelne tekst on autentsed)

(EMPs kohaldatav tekst)

(2007/199/EÜ)

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

- (2) 22. juuni 2006. aasta kirjaga teavitas komisjon Belgia otsusest algatada nimetatud riigiabi suhtes EÜ asutamislepingu artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetlus.

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

- (3) 11. septembri 2006. aasta kirjaga, mis registreeriti samal päeval, esitas Belgia komisjonile oma märkused.

võttes arvesse nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks, ⁽¹⁾ eriti määruse artiklit 7,

- (4) 2. oktoobri 2006. aasta kirjaga palus komisjon Belgialt täiendavat teavet, mis esitati 23. ja 24. novembri 2006. aasta kirjadega, mis registreeriti samal päeval.

võttes arvesse komisjoni 22. juuni 2006. aasta otsust, ⁽²⁾ millega komisjon algatas artikli 88 lõikes 2 sätestatud menetluse riigiabi nr C 27/2006 (ex NN 22/2004) suhtes,

- (5) Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas*. ⁽³⁾ Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama kõnealuse riigiabi kohta oma märkused.

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool nimetatud artikli sätetele,

ning arvestades järgmist:

- (6) Komisjonile ei laekunud huvitatud isikutelt ühtegi märkust.

1. MENETLUS

- (1) 13. veebruari 2004. aasta kirjaga, mis registreeriti komisjonis 18. veebruaril, teavitas Belgia komisjoni uurimis- ja arendusabist lennukitööstusele. 23. detsembri 2004. aasta ja 1. juuli 2005. aasta kirjadega, mis registreeriti komisjonis 3. jaanuaril ja 5. juulil 2005. aastal, edastas Belgia komisjonile täiendavat teavet.

2. ABI KIRJELDUS

2.1. Abikava eesmärk, õiguslik alus, kestus ja eelarve

- (7) Toetuse eesmärk on tugevdada Belgia tsiviillennunduse arendamise programmis osalevate lennutööstuse ettevõtete tehnoloogilist suutlikkust ning säilitada ja edendada tööhõivet selles valdkonnas. Belgia ametiasutuste hinnangul võiks abikava aidata järgmise 20 aasta jooksul luua 2 500 kuni 3 000 uut töökohta.

⁽¹⁾ EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1).

⁽²⁾ ELT C 196, 19.8.2006, lk 7.

⁽³⁾ Vt joonealune märkus 2.

- (8) 1. detsembril 2000 otsustas Belgia ministrite nõukogu rahastada lennukitööstuse uurimis- ja arendustegevuse abikava. Nimetatud toetuse määras föderaalvalitsus lähtuvalt riigi ja regioonide vahelisest 20. novembri 2001. aasta kokkuleppest vastavalt eelarveseadusele (Seadus üldeelarve kulude esmase korrigeerimise kohta 2001. eelarveaastal – 27. veebruari 2001. aasta seadus, *Moniteur belge* 14.5.2002).

- (9) Selle abikava raames võib riik ajavahemikus 2002–2006 teha abisaajatele ettevõtetele ettemakseid. Ministrite nõukogu 1. detsembril 2000. aasta otsus näeb 195 038 000 euro suuruse kogusumma jaotust ette järgmiselt: 112 457 000 eurot lennukikere tootjatele, 41 307 000 eurot lennukiosade tootjatele ja 41 274 000 eurot mootoritootjatele.

2.2. Abisaajad, uurimistegevus ja abikõlblikud kulud

- (10) Abikava on suunatud Belgias asutatud ettevõtetele, partneritele või tsiviillennunduse arendamise programmi jaoks mootoreid või osasid tarnivatele alltöövõtjatele. Need ettevõtted peavad evima tehnoloogiat, mis võiks kõita lennukitootja või selle partnerite tähelepanu asjaomase lennuki juures kasutamiseks.

- (11) Belgia riigi sekkumine kujutab endast toetust tööstusuuringutele ja konkurentsielesele arendustegevusele vastavalt uurimis- ja arendustegevusele riigiabi andmise ühenduse raamistiku⁽⁴⁾ (uurimis- ja arendustegevuse raamistiku) I lisale.

- (12) Abikõlblikud uurimis- ja arendustegevuse kulud on kõik projektiga otseselt seotud kulud, välja arvatud lepingute saamiseks vajalikud äri- ja/või marketingikulud, tingimusel et need on tekkinud pärast 1. detsembril 2000, ettevõtte on neid põhjendanud, riik on neid kontrollinud ja aktsepteerinud ning need kulud on eespool määratletud uurimis- ja arendustegevuse jaoks vajalikud. Abikõlblikud kulud peavad olema kooskõlas uurimis- ja arendustegevuse raamistiku II lisaga. Need ei hõlma sertifitseerimiskulusid.

⁽⁴⁾ EÜT C 45, 17.2.1996, lk 5.

2.3. Meede, osatähtsus ja abi kumuleerumine

- (13) Abi makstakse riigile tagasimaksmisele (asjakohaste toodete või tehnoloogiate turustamise edukusega seotud maksetena) kuuluvate ettemaksete vormis maksimaalselt 75 % ulatuses tööstuslase uurimistegevuse maksumusest (baasmäär on 60 % + võimalikud lisatoetused, kuid mis kokku ei tohi ületada 75 %) ja 50 % konkurentsielese arendustegevuse kuludest (baasmäär on 40 % + võimalikud lisatoetused, kuid mis kokku ei tohi ületada 50 %).

- (14) Ettemakse tuleb maksta tagasi täies ulatuses projekti abil saavutatud käibe pealt makstava maksu näol. Belgia riigi ja abisaaja ettevõtte vahel sõlmitav leping näeb ette, et ettevõtte ei maksa ühelgi juhul ettemaksu pealt intresse. Tagasimaksmine lõpeb, kui ettemakse põhisumma on tagasi makstud.

- (15) Belgia ametiasutused peavad kinni abi kumuleerimist käsitlevatest reeglitest ning osatähtsuse osas piirduvad uurimis- ja arendustegevuse raamistikus lubatud maksimummääraga. Sama projekt ei saa riigiabi ühestki teisest allikast peale föderaalvalitsuse.

2.4. Abi ergutav mõju ja tingimused

- (16) Abikavas on ette nähtud vajalikkuse ja ergutava mõju nõue. Iga abikõlblik projekt peab kätkema teatavat tehnilist ja/või rahalist riski, mis takistab abi taotleval ettevõttel seda ise täies ulatuses rahastamast. Abi taotlev ettevõtte peab esitama enne riigiabi määramist täieliku tehnilise ja finantstoimiku. Majandus- ja teaduspoliitika valdkonnas pädevad ministeeriumid analüüsivad iga toimetust eraldi. Samuti kohustuvad Belgia ametiasutused kontrollima riigiabi ergutavat mõju abisaajates ettevõtetes teostatavate uuringute kaudu ning näitama ergutava mõju olemasolu komisjonile esitatavates iga-aastastes aruanetes.

- (17) Kohaldades uurimis- ja arendustegevuse raamistiku punkti 4.7, kohustuvad Belgia ametiasutused teavitama mahukatest projektidest eraldi. Belgia ametiasutused teavitasid äriühingule Techspace Aero mootori GP7000 jaoks madalsurvekompressori välja töötamiseks antud riigiabist (C 28/2006 – ex NN 23/2004).

2.5. Menetluse algatamise põhjused

- (18) Oma 22. juuni 2006. aasta otsuses analüüsib komisjon toetust lähtuvalt uurimis- ja arendustegevuse raamistikust ning avaldab kahtlust abi kooskõla kohta sellega.
- (19) Komisjon märkis, et abi määrati tagasimaksmisele kuuluva ettemakse vormis, mille tagasimaksmise kord on seotud uurimistegevuse tulemusena saadud toote turustamisega. Sellised programmi edukuse korral tagasimaksmisele kuuluvad ettemaksed on lennukitööstuses tavalised.
- (20) Uurimis- ja arendustegevuse raamistiku punkt 5.6 näeb ette just seda tüüpi ettemakseid. Raamistik võimaldab tavalisest (25 % konkurentsieelse arendustegevuse kuludest ja 50 % tööstuslase uurimistegevuse kuludest) suurema osatähtsusega riigiabi andmist, hinnates tagasimaksmise tingimusi igal juhtumil eraldi.
- (21) Pärast uurimis- ja arendustegevuse raamistiku jõustumist on komisjoni teavitatud arvukatest juhtumitest, kus riigiabi on antud ettemakse vormis ja mis tuleb edu korral tagasi maksta. Komisjon on selleks puhuks välja kujundanud selle raamistiku punkti 5.6 tõlgendamise praktika.⁽⁵⁾
- (22) Komisjoni poolt praeguseni analüüsitud juhtudel näeb ettemaksete programmi edukuse korral tagasimaksmise kord ette mitte ainult ettemakse põhisumma tagasimaksmist, vaid ka intresside tasumist, mille arvestamisel kohaldatakse komisjoni poolt asjaomase liikmesriigi jaoks abi andmise ajal kehtestatud viite- ning diskontomäära. Programmi iseäranis märkimisväärse edu korral on tagasimakstav summa olnud isegi suurem.
- (23) Sellistel asjaoludel tavatseb komisjon piirata ettemakse proportsionaalset suhet abikõlblikesse kuludesse maksimaalselt 40 %ni konkurentsieelse arendustegevuse kuludest ja 60 %ni tööstuslase uurimistegevuse kuludest,

kusjuures nende baasmäärasid võib suurendada vastavalt uurimis- ja arendustegevuse raamistiku punktile 5.10.

- (24) Kõnealusel juhtumil märgib komisjon, et Belgia ametiasutused on rakendanud piirmäärasid 40 % ja 60 % (+ 5 % lisa kooskõlas uurimis- ja arendustegevuse raamistiku punktiga 5.10), kuigi ettemaksu tagasimaksmise kord ei näe intresside tasumist ette isegi mitte programmi edukuse korral.
- (25) Samuti on asjaomase riigiabi jaoks kehtestatud tagasimaksmise kord oluliselt soodsam kui tüüpiline tagasimaksmise kord komisjoni poolt seni analüüsitud juhtudel. Kui abisaajad ettevõtted ei pea intressi tasuma, siis on tegemist abiga sõltumata programmi tulemusest, samas kui klassikalise tagasimaksmise korra kohaselt võib abi edu korral olematuks muutuda (suure edu korral võib abi isegi negatiivseks osutuda, sest ettevõtte teenib riigile raha, sealhulgas reaalkaotust).

3. BELGIA KOMMENTAARID

3.1. Toetuse eelarve

- (26) 22. juuni 2006. aasta otsuse järel täpsustasid Belgia ametiasutused, et abikava ei näe ette toetust keretootjatele. Ministrite nõukogu 1. detsembri 2000. aasta otsus eristab keretootjate toetuse eelarve lennukiosade ja mootoritootjate toetuse eelarvest. Keretootjatele abi andmise kord erineb selgelt lennukiosade ja mootoritootjatele toetuse andmise korrast. Ministrite nõukogu 1. detsembri 2000. aasta otsus käsitleb vaid viimatimainitud ettevõtetele määratavat abi.

3.2. Lennukiosade ja mootoritootjatele määratud abi kohandamine

- (27) Belgia ametiasutused soovisid lennukiosade ja mootoritootjatele määratavaid toetusi muuta 23. novembril 2006 komisjonile esitatud näidislepingute kohaselt. Kohandusi esitati kahes variandis. Iga abisaaja projekti jaoks võeti kasutusele üks variant.

- (28) Esimene variant näeb ette ühe osa määratud abist tagasinõudmist eesmärgiga viia selle osatähtsus kooskõlla uurimis- ja arendustegevuse raamistikus ette nähtud toetustega (50 % tööstuslase uurimistegevuse kuludest ja 25 % konkurentsieelse arendustegevuse kuludest + võimalikud lisatoetused). Belgia ametiasutused nõuavad üleliigse abisumma tagasi hiljemalt 31. märtsil 2007, kohaldades abi andmise ajal kehtinud komisjoni viite- ja diskontomäära. Lisaks algsele tagasinõudmisele ning kooskõlas abi andmise lepinguga nõuavad Belgia ametiasutused projekti edu korral ettevõttele alles jäänud abi tagasimaksmist ilma intressita.

⁽⁵⁾ Vt viidatud juhtumeid komisjoni 22. juuni 2006. aasta otsuse joonealusel märkuses nr 5 (ELT C 196, 19.8.2006, lk 7).

Tabel 1

Ettemaksed väljendatuna toetuse osatähtsuse kaudu

Abisaajad	Abikõlblikud kulud (tuhandetes eurodes)		Lõplik osatähtsus		Ettemakse (tuhandetes eurodes)	Tagasinõudmine intressidega (tuhandetes eurodes)	Määr
	Tööst. uurimistegevus	Konkurent-sielne arendustegevus	Tööst. uurimistegevus	Konkurent-sielne arendustegevus			
Septentrio	[...] (*)	[...]	60 %	35 %	5 454	912	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	1 473	407	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	2 434	988	3,95 %
ASCO	[...]	[...]	50 %	25 %	3 308	1 180	3,70 %
LMS	[...]	[...]	50 %	25 %	3 264	782	4,43 %
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	0	0	—
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	2 120	575	3,95 %
BARCO	[...]	[...]	50 %	25 %	904	189	4,08 %
Advanced products	[...]	[...]	60 %	35 %	23	8	4,43 %

(*) Ärisaladus

- (29) Teine variant näeb ettemakse tagasimaksmist ette ainult programmi edukuse korral ning vastab tagasimaksmise osas komisjoni praktikale. Belgia ametiasutused pakuvad välja progressiivse tagasimakse korra, mis võimaldab edukuse korral nõuda sisse põhisumma ning intressid, mis arvutatakse abi andmise ajal kehtinud komisjoni viite- ning diskontomäära alusel.

Tabel 2

Ettemaksed, mille tagasimaksmine on viidud ühenduse praktikaga kooskõlla

Abisaajad	Abikõlblikud kulud (tuhandetes eurodes)		Osatähtsus		Ettemakse (tuhandetes eurodes)	Intressid (tuhandetes eurodes) ⁽¹⁾	Määr	Edukus (müüdnud tooted)
	Tööst. uurimistegevus	Konkurent-sielne arendustegevus	Tööst. uurimistegevus	Konkurent-sielne arendustegevus				
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	1 262	525	4,80 %	[...]
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	719	290	4,80 %	[...]
Eurolasma	[...]	[...]	75 %	50 %	1 202	362	4,80 %	[...]
Electronic Apparatus	[...]	[...]	70 %	50 %	8 131	3 062	4,08 %	[...]
Samtech	[...]	[...]	70 %	50 %	1 075	305	4,36 %	[...]
XenICS/FOS & S	[...]	[...]	70 %	50 %	8 214	3 482	4,08 %	[...]

⁽¹⁾ Nõutakse sisse ettemakse tagasimaksmise käigus.

(30) Projekti edukus määratletakse prognoositava müügi põhjal abi andmise hetkel. Müügitulemusi võetakse arvesse ettemakse tagasimaksmisel.

(31) Electronic Apparatus ja XenICS/FOS & S maksavad iga müügi pealt kindlaksmääratud summa. See summa võimaldab maksta tagasi nii põhisumma kui ka intressid.

(32) Samas aga on Europlasma ja Samtechi jaoks iga müügiga seotud tagasimakse erinev. Varieeruv makse koosneb järgmistest osadest:

— kindlaksmääratud summa, mis vastab ettemakse põhisummale, jaotatuna edukust määravate müügitehingute vahel, ja

— müügi käigus arvestatav muutuv summa, mis katab maksmisele kuuluvale põhisummale vastavad intressid.

(33) Europlasma jaoks on tagasimaksed lineaarsed.

(34) Electronic Apparatus puhul toimuvad tagasimaksed juurdekasvukava alusel. Iga aste koosneb [...] tootest. Kui projekt katkeb mõne astme keskel enne edu saavutamist, sooritab ettevõtte viimase tagasimakse viimasest saavutatud astmest alates toimunud müügist lähtuvalt proportsionaalselt.

(35) Samtechi ja XenICS/FOS & S-i tagasimaksed kasvavad astmeliselt. Need jagunevad kolme etappi:

— esimene etapp vastab müügi esimesele kolmandikule,

— teises etapis, mis vastab müügi teisele kolmandikule, on tagasimaksed kaks korda kõrgemad kui esimesel etapil,

— kolmandas etapis, mis vastab müügi kolmandale kolmandikule, on tagasimaksed kolm korda kõrgemad kui esimesel etapil.

(36) Belgia ametiasutused määrasid kõigi 2. tabelis kajastatud lepingute lõppkuupäevaks 31. detsembri 2018, välja arvatud Samtechiga sõlmitud leping, mille lõppkuupäev on 31. detsember 2021. Selle alusel antav abi määrati alles hiljaaegu.

3.3. Kohustused

(37) Belgia ametiasutused kohustuvad:

— viima algsed lepingud enne 31. detsembrit 2006 kooskõlla 23. novembril 2006 esitatud näidislepinguga ning käesoleva otsuse põhjendustes 28 kuni 36 ette nähtud tagasimakse tingimustega,

— edastama muudetud ja alla kirjutatud lepingud enne 31. detsembrit 2006,

— järgima tagasimaksmise korra osas komisjoni praktikat juhul, kui enne 31. detsembrit 2006 tuleb määrata uusi ettemakseid, mille osatähtsus on suurem kui uurimis- ja arendustegevuse raamistikus toetuste jaoks ette nähtud,

— võtma asjakohased meetmed, kui pärast uurimis- ja arendustegevusele riigiabi andmise ühenduse raamistiku jõustumist määratakse selle abikava raames arendus- ja innovatsioonitegevusele uusi abisid.

4. HINNANG

4.1. Riigiabi olemasolu

(38) Abikava rahastatakse Belgia föderaalelarvest. See annab eeliseid mõningatele lennukitööstuses tegutsevatele lennukiosade ja mootoritootjatele. Ettemaksed tuleb tagasi maksta vaid uurimistegevusaluseks oleva toote müügieidu korral, mõningatele tagasimaksetele ei ole kehtestatud intresse. See kujutab endast turutingimustel saadud laenuga võrreldes eelist. Abi võib moonutada konkurentsi ning kahjustada liikmesriikide vahelist kaubavahetust, sest antud sektoris tegutseb ka teisi lennukiosade ja mootoritootjaid. Seega vastab meede kõikidele kriteeriumidele, mis iseloomustavad riigiabi EÜ asutamislepingu artikli 87 esimese lõigu tähenduses.

(39) Kõnealuse abikava kaudu antud abi kogusumma on 82 581 000 eurot, millest 41 307 000 on ette nähtud lennukiosade tootjatele ning 41 274 000 mootoritootjatele.

4.2. Riigiabi ebaseaduslikkus

(40) Abikava raames määratud üksiktoetused on tehtud riigi ja abi saavate ettevõtete vaheliste lepingute raames. Belgia ametiasutuste poolt üle antud näidisleping ei sisalda peatamissätteid juhtudeks, kui komisjoni analüüsib ettemaksu ühenduse riigiabi käsitlevatest reeglitest lähtuvalt. Kuna meede on juba rakendatud, tuleb see lugeda ebaseaduslikuks määruse (EÜ) nr 659/1999 artikli 1 punktide b ja f tähenduses.

4.3. Riigiabi kokkusobivus

- (41) Põhjenduses 28 kirjeldatud esimese variandi kohane muudatus kaotab abisaajatele esialgu antud eelise ning viib abi osatähtsuse kooskõlla uurimis- ja arendustegevuse raamistikuga (50 % tööstuslase uurimistegevuse kuludest ja 25 % konkurentsieelse arendustegevuse kuludest + võimalikud lisatoetused). Lisaks ülemäärase abi osa koos intressidega tagasinõudmisele läheb järelejäänud osa tagasimaksmine kaugemale uurimis- ja arendustegevuse raamistiku nõuetest. Selliselt kohandatud abi on raamistikuga kooskõlas.
- (42) Põhjendustes 29 kuni 36 kirjeldatud teise variandi muudatused viivad tagasimaksmise korra kooskõlla komisjoni praktikaga: tagasimaksmine on progresseeruv ning koosneb edu korral ettemakse nominaalsummast ja kogunenud intressidest. Selliselt kohandatud abi on raamistikuga kooskõlas.
- (43) Tabelites 1 ja 2 on esitatud käesoleva korra alusel abi saanud ettevõtted. Belgia ametiasutused kohustuvad tühistama ajutiselt neile ettevõtetele antud täiendavad eelised võrreldes nende tagasimaksmisele kuuluvate ettemaksete kaudu abi saajatele, kelle juhtumeid komisjon siiani analüüsinud on. Lisaks kohustuvad Belgia ametiasutused tagasimaksmise korra kehtestamisel järgima komisjoni praktikat, kui enne 2006. aasta lõppu määratakse uusi ettemakseid, mille osatähtsus ületab uurimis- ja arendustegevuse raamistikus ette nähtud toetusi. Samuti kohustuvad Belgia ametiasutused võtma asjakohased meetmed, kui selle abikava raames määratakse täiendavalt abi pärast uue uurimis- ja arendustegevusele ning innovatsioonile riigiabi andmise ühenduse raamistiku jõustumist.

5. JÄRELDUS

- (44) Komisjon sedastab, et Belgia rakendas EÜ asutamislepingu artikli 88 lõiget 3 rikkudes lennukitööstuse uurimis- ja arendustegevuse abikava ebaseaduslikult lennukiosade ja mootoritootjate kasuks. Belgia on kohustunud määratud riigiabi enne 31. detsembrit 2006 kohandama, et viia see kooskõlla uurimis- ja arendustegevusele riigiabi andmise ühenduse raamistiku ja komisjoni praktikaga,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Belgia poolt lennukitööstuse uurimis- ja arendustegevuse abikava raames lennukiosade ja mootoritootjatele antud riigiabi on ühisturuga kooskõlas, tingimusel et artikli 2 tingimused on täidetud.

Artikkel 2

Belgia nõuab, et artiklis 1 nimetatud abikava alusel abisaajad maksaksid ettemakse tagasi vastavalt ühele nendest kahest variandist, mis on kirjeldatud põhjendustes 28 kuni 36.

Seetõttu muutis Belgia enne 31. detsembrit 2006 artiklis 1 nimetatud abisaajatega sõlmitud lepinguid vastavalt Belgia ametiasutuste poolt 23. novembril 2006 komisjonile edastatud näidislepingutele, mis hõlmavad põhjendustes 28 kuni 36 kirjeldatud uut tagasimaksmise korda.

Muudetud lepingud edastati komisjonile enne 31. detsembrit 2006.

Artikkel 3

Belgia teatab komisjonile kahe kuu jooksul käesoleva otsuse teatavaks tegemisest selle täitmiseks võetud meetmetest.

Artikkel 4

Käesolev otsus on adresseeritud Belgia Kuningriigile.

Brüssel, 6. detsember 2006

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Neelie KROES